
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

משפט ומורכבות - 62460

תאריך עדכון אחרון 22-08-2018

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: משפטים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עופר מלכאי; ד"ר מיכל שור-עופרי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: malcai@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום ב', 10:00 בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

תיאורית המורכבות (Complexity) היא תחום ידע חדש ומרתק העוסק בבחינת המאפיינים, ההתפתחות והתפקוד של "מערכות מורכבות" - מערכות המורכבות ממספר גדול של רכיבים הקשורים זה לזה ומתקשרים זה עם זה. דוגמאות למערכות כאלה הן המערכת החברתית האנושית, רשת האינטרנט, אפליקציות של רשתות חברתיות (כמו פייסבוק או טוויטר), רשתות ביולוגיות, פיננסיות, ואחרות. המחקרים בנושא המורכבות הובילו להבנה כי מערכות כאלה הן פעמים רבות בעלות תכונות אופייניות, ופועלות כ"שלם הגדול--או שונה--מסך חלקיו". תיאורית המורכבות חוקרת את המבנה, התבניות האופייניות, וההתפתחות של מערכות כאלה, תוך שהיא נסמכת על תובנות ממגוון תחומים, ביניהם סוציולוגיה, כלכלה, מתימטיקה ופיסיקה. ככל שעולמנו הופך מקושר יותר גוברת גם חשיבותה של תיאורית המורכבות ככלי להבנת המערכת החברתית, ולעיצוב מדיניות.

המשפט חל על מגוון של מערכות מורכבות, כמו החברה האנושית, המערכת הכלכלית, או רשת האינטרנט, ומבקש להסדיר את פעילותן ואף להכווין את התנהגותן. במקביל, המשפט עצמו הוא מערכת מורכבת שרכיביה מתקשרים זה עם זה במגוון של דרכים (כמו למשל, פסקי הדין המצטטים זה את זה). בסמינר זה, נבחן את הממשק שבין המשפט לבין תיאורית המורכבות ואת האופנים השונים שבהם תחום המורכבות יכול להשפיע על עיצוב כללים משפטיים ספציפיים ועל שאלות כלליות שהמשפט עוסק בהן. הסמינר יכלול הרצאות מבוא שמטרתן להציג את היסודות, אופן החשיבה, והכלים המתודולוגיים של תיאורית המורכבות. בהמשך נדון בממשק בין תיאורית המורכבות למשפט, וביישומים אפשריים של מחקרי המורכבות על עיצוב כללים משפטיים, ועל סוגיות מגוונות בענפי המשפט השונים, כולל, למשל, בתחומי הקניין, החוזים, הגנת הפרטיות, לשון הרע, קניין רוחני והמשפט הבינלאומי. הסמינר יכלול גם הרצאות אורח מדיסציפלינות שונות החוקרות מערכות מורכבות.

מטרות הקורס:

להקנות למשתתפים ידע בסיסי בתיאוריה של מערכות מורכבות ובכלים המתודולוגיים המשמשים במחקר של מערכות מורכבות; לחקור את הממשק בין תחום המורכבות לבין המשפט. בפרט, לבחון את ההשפעה האפשרית של תיאורית המורכבות על התיאוריה המשפטית, על עיצוב כללים משפטיים ועל סוגיות ספציפיות בענפים משפטיים מגוונים (למשל, קניין, פרטיות, לשון הרע, משפט בינלאומי, קניין רוחני, ועוד). במסגרת הקורס המשתתפים ירצו ויגישו עבודה סמינריונית על נושא שיבחרו.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- לחקור ולבחון את הממשק בין תיאורית המורכבות לבין המשפט;
- לבקר ולהעריך כללים משפטיים שונים הנוגעים לנושא שייבחר על ידם באמצעות שימוש בכלים מתחום המורכבות;
- להסביר כללים משפטיים שונים באמצעות שימוש בכלים מתחום המורכבות;
- להשוות הסדרים משפטיים בנושא שייבחר על ידם בישראל ובמדינה/מדינות נוספות;
- להמליץ על פתרונות משפטיים ועל הסדרים משפטיים חלופיים או מתוקנים בנושא הנבחר;
- להציג את מחקרם בפני משתתפי הסמינר ולהגיש עבודה סמינריונית כתובה.

דרישות נוכחות (%) :
100% (העדרויות מוצקדות בלבד)

שיטת ההוראה בקורס: סמינר

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
תמסר בתחילת הסמינר

חומר חובה לקריאה:
הערה: חומר רקע כללי. רשימת קריאה תחולק בתחילת הסמינר והודעה על חומר הקריאה הפרטני המדויק תימסר מידי שבוע.
ברבאשי, אלברט-לסלו, קישורים -המדע החדש של רשתות (2002), הוצאת ידיעות אחרונות 2004,
תרגום דרורה בלישה), עמודים נבחרים.
-מיכל שור עופרי, קניין רוחני ותיאוריה של מורכבות, קניין רוחני: עיונים בינתחומיים, 67 (מרים מרקוביץ
ביטון וליאור זמר, עורכים, 2015)

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 20 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:
לסמינר יפתח אתר במודל.

במסגרת הציון החלקי תובא בחשבון גם השתתפות.